

Załącznik
do uchwały nr 152./2008
Rady Ministrów
z dnia 5 sierpnia 2008 r.

Rządowy program pomocy uczniom w 2008 r.

„Dofinansowanie zakupu podręczników dla dzieci rozpoczynających obowiązkowe roczne przygotowanie przedszkolne, naukę w klasach I-III szkoły podstawowej lub w klasach I-III ogólnokształcącej szkoły muzycznej I stopnia – Wyprawka szkolna”

I. WSTĘP

Zgodnie z art. 27 Konwencji o Prawach Dziecka każde dziecko ma prawo do poziomu życia odpowiadającego jego rozwojowi fizycznemu, psychicznemu, duchowemu, moralnemu i społecznemu.

Główną odpowiedzialność za realizację tych praw ponoszą rodzice lub prawni opiekunowie dziecka. W miarę swoich możliwości mają oni zagwarantować warunki życia niezbędne dla rozwoju dziecka.

Nie wszystkie jednak rodziny posiadają umiejętność pełnego zaspokojenia potrzeb dziecka. Rzeczpospolita Polska ratyfikując Konwencję o Prawach Dziecka, odpowiednio do swoich środków i warunków krajowych, zobowiązała się do podejmowania właściwych kroków dla wspomaganie rodziców lub innych osób odpowiedzialnych za dziecko w realizacji prawa do odpowiedniego poziomu życia oraz do udzielania pomocy materialnej.

Rozwój instytucji, udogodnień i usług z zakresu opieki nad dziećmi, a także pomoc materialna w zakresie dofinansowania zakupu podręczników dla uczniów jest wynikiem troski państwa w tym obszarze i stanowi odpowiednią pomoc rodzicom oraz prawnym opiekunom w wykonywaniu przez nich obowiązków związanych z wychowaniem dzieci.

Czynniki ekonomiczno-społeczne mają ważny wpływ na edukację młodego człowieka – bywa, że trudności, które wiążą się z warunkami materialnymi i z niezaspokojeniem podstawowych potrzeb jednostki, w konsekwencji powodują kształtowanie właściwości, które obniżają wydajność w uczeniu się.

Zamożność kraju i jego powodzenie mierzy się jakością życia najsłabszych członków społeczeństwa. Obecnie sukces na europejskim rynku pracy gwarantuje rzetelna wiedza, wysokie kwalifikacje i dobrze zorganizowane zaplecze naukowo –techniczne. Mając na uwadze znaczenie jakości kapitału ludzkiego i nieodzownie z nim związanej edukacji należy dostrzegać w wiedzy i odpowiednim kształceniu młodych ludzi podstawowe środki rozwoju społeczeństwa oraz warunki likwidacji ubóstwa i społecznego wykluczenia.

Raport „Ubóstwo i dobrobyt dzieci w UE. Stan obecny i drogi naprzód” przygotowany przez grupę specjalną do spraw ubóstwa i dobrobytu dzieci, powołaną przez Komisję Europejską i kraje członkowskie Unii Europejskiej w końcu 2006 r. w ramach Komitetu Ochrony Społecznej (Social Protection Committee), w ramach Dyrektoriatu Generalnego Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Równości Szans, ogłoszony w styczniu 2008 r., wskazuje, że Polska znajduje się w obszarze najwyższych wskaźników dotyczących zagrożenia dzieci biedą (29%).

W związku z powyższym, mając pełną świadomość konieczności pomocy materialnej dzieciom rozpoczynającym karierę szkolną oraz korzystając z doświadczeń lat ubiegłych w realizacji programów wyrównujących warunki startu szkolnego przygotowano Rządowy program pomocy uczniom w 2008 r. „Dofinansowanie zakupu podręczników dla dzieci rozpoczynających obowiązkowe roczne przygotowanie przedszkolne, naukę w klasach I-III szkoły podstawowej lub w klasach I-III ogólnokształcącej szkoły

muzycznej I stopnia – Wyprawka szkolna”. Szczegółowe warunki udzielania pomocy objętej tym programem określi w drodze rozporządzenia Rada Ministrów.

II. CELE PROGRAMU

Program służy rozszerzeniu podstawowej oferty pomocy materialnej udzielanej uczniom. Celem programu jest wyrównywanie szans edukacyjnych i wspieranie rozwoju edukacyjnego uczniów przez dofinansowanie zakupu podręczników dla dzieci rozpoczynających w roku szkolnym 2008/2009 obowiązkowe roczne przygotowanie przedszkolne, naukę w klasach I-III szkoły podstawowej lub w klasach I-III ogólnokształcącej szkoły muzycznej I stopnia.

III. BENEFICJENCI PROGRAMU

Beneficjenci pośredni programu:

- 1) rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej, którym należy zapewnić dofinansowanie zakupu podręczników dla dzieci rozpoczynających w roku szkolnym 2008/2009 obowiązkowe roczne przygotowanie przedszkolne, naukę w klasach I-III szkoły podstawowej lub w klasach I-III ogólnokształcącej szkoły muzycznej I stopnia;
- 2) jednostki samorządu terytorialnego odpowiedzialne za lokalną politykę oświatową i społeczną;
- 3) Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Beneficjenci końcowi programu (osoby bezpośrednio korzystające z pomocy):

dzieci rozpoczynające w roku szkolnym 2008/2009 obowiązkowe roczne przygotowanie przedszkolne, naukę w klasach I-III szkoły podstawowej lub w klasach I-III ogólnokształcącej szkoły muzycznej I stopnia.

Pomoc w formie dofinansowania zakupu podręczników będzie przysługiwać dzieciom pochodzącym z rodzin spełniających kryterium dochodowe, o którym mowa w art. 8 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2008 r. Nr 115, poz. 728), tj. 351 zł.

Dofinansowanie zakupu podręczników będzie wynosić:

dla dzieci rozpoczynających obowiązkowe roczne przygotowanie przedszkolne	do kwoty 70 zł
dla uczniów klas I szkół podstawowych oraz uczniów klas I ogólnokształcących szkół muzycznych I stopnia	do kwoty 130 zł
dla uczniów klas II szkół podstawowych oraz uczniów klas II ogólnokształcących szkół muzycznych I stopnia	do kwoty 150 zł
dla uczniów klas III szkół podstawowych oraz uczniów klas III ogólnokształcących szkół muzycznych I stopnia	do kwoty 170 zł

Programem zostaną objęte dzieci realizujące obowiązkowe roczne przygotowanie przedszkolne, uczniowie klas I-III szkół podstawowych oraz uczniowie klas I-III ogólnokształcących szkół muzycznych I stopnia.

Będzie to grupa około 400 tys. uczniów.

Realizując Rządowy program pomocy uczniom w 2007 r. „Dofinansowanie zakupu podręczników dla dzieci rozpoczynających roczne przygotowanie przedszkolne lub naukę w klasach I-III szkoły podstawowej i w klasach I-III ogólnokształcącej szkoły muzycznej I stopnia oraz dofinansowanie zakupu jednolitego stroju dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjów” pomocą w zakresie dofinansowania zakupu podręczników objęto 356 419 uczniów (na kwotę ok. 50 mln zł), co stanowiło 21% ogólnej liczby uczniów.

W roku szkolnym 2008/2009 szacuje się, że pomoc w ramach programu powinno otrzymać około 400 tys. uczniów, w tym (z zebranych wstępnych danych) około:

- 1) 91 tys. dzieci realizujących obowiązkowe roczne przygotowanie przedszkolne;

- 2) 94 tys. uczniów klas I szkół podstawowych oraz uczniów klas I ogólnokształcących szkół muzycznych I stopnia;
- 3) 98 tys. uczniów klas II szkół podstawowych oraz uczniów klas II ogólnokształcących szkół muzycznych I stopnia;
- 4) 96 tys. uczniów klas III szkół podstawowych oraz uczniów klas III ogólnokształcących szkół muzycznych I stopnia.

IV. SPOSÓB REALIZACJI I FINANSOWANIA PROGRAMU

Organem koordynującym program jest Minister Edukacji Narodowej.

Koordynatorem programu na szczeblu wojewódzkim jest wojewoda, realizujący zadanie przez kuratora oświaty. W przypadku ogólnokształcących szkół muzycznych I stopnia koordynatorem programu jest Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Na realizację programu przeznaczona jest 50 300 tys. zł z budżetu państwa na 2008 rok, z tego 11 300 tys. zł ze środków zaplanowanych w rezerwie celowej Nr 34 budżetu państwa „Wyprawka szkolna” oraz 39 000 tys. zł ze środków zaplanowanych w rezerwie celowej Nr 35 budżetu państwa „Dofinansowanie Narodowego Programu Stypendialnego”.

Minister Edukacji Narodowej przedstawi propozycję podziału środków na poszczególne województwa oraz dla Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego i przekaze ją Ministrowi Finansów oraz wojewodom i Ministrowi Kultury i Dziedzictwa Narodowego: do dnia 14 sierpnia 2008 r. – w części dotyczącej pierwszej transzy; do dnia 3 października 2008 r. – w części dotyczącej drugiej transzy.

Podział środków obliczony zostanie według zasady:

liczba dzieci uprawnionych do otrzymania pomocy w poszczególnych rocznikach x odpowiednio 70 zł, 130 zł, 150 zł oraz 170 zł.

Liczba dzieci realizujących obowiązkowe roczne przygotowanie przedszkolne oraz pobierających naukę w klasach I-III szkoły podstawowej, uprawnionych do otrzymania pomocy zostanie wskazana przez wojewodów na podstawie informacji zebranych z poszczególnych gmin.

Liczba dzieci pobierających naukę w klasach I-III ogólnokształcącej szkoły muzycznej I stopnia, uprawnionych do otrzymania pomocy zostanie wskazana przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Wojewoda przekaże dotacje gminom.

Gmina przekaże dyrektorom szkół podstawowych (przedszkoli) środki na dofinansowanie zakupu podręczników.

Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego przekaże dyrektorom ogólnokształcących szkół muzycznych I stopnia środki na dofinansowanie zakupu podręczników.

Dyrektor szkoły podstawowej (przedszkola, ogólnokształcącej szkoły muzycznej I stopnia) dokona zwrotu rodzicom uczniów (prawnym opiekunom, rodzicom zastępczym) kosztów zakupu podręczników, po przedłożeniu dowodu zakupu podręczników. W przypadku szkół prowadzonych przez osoby prawne niebędące jednostkami samorządu terytorialnego lub przez osoby fizyczne, zwrotu kosztów zakupu rodzicom uczniów (prawnym opiekunom, rodzicom zastępczym) dokona wójt gminy, burmistrz, prezydent miasta, właściwy dla miejsca siedziby szkoły.

W przypadku zakupów indywidualnych dowodem zakupu podręczników jest faktura VAT wystawiona imiennie na ucznia, rodzica, prawnego opiekuna albo rodzica zastępczego.

W przypadku zakupu podręczników dla większej grupy uczniów, koszty zakupu podręczników zwracane są po przedłożeniu potwierdzenia zakupu wystawionego przez podmiot dokonujący zakupu. Potwierdzenie zakupu powinno zawierać w szczególności: imię i nazwisko ucznia, klasę, do której uczeń będzie uczęszczał, adres szkoły (przedszkola), wykaz zakupionych podręczników, kwotę zakupu, datę zakupu i czytelny podpis podmiotu, który dokonał zakupu. Podmiot dokonujący zakupu podręczników

wystawia potwierdzenie zakupu na podstawie faktury VAT oraz listy uczniów, dla których zakupiono podręczniki.

Zwrot kosztów zakupu podręczników nie może przekroczyć odpowiednio kwot: 70 zł, 130 zł, 150 zł oraz 170 zł.

Środki na realizację programu zostaną przekazane w dwóch transzach:

- 1) pierwsza transza (nie mniejsza niż 80% planowanych środków) – wyliczona zostanie na podstawie wstępnych danych, dotyczących liczby uczniów uprawnionych do korzystania z programu, otrzymanych z poszczególnych województw; pierwsza transza obejmuje także środki dla Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego wyliczone na podstawie wstępnych danych, dotyczących liczby uczniów uprawnionych do korzystania z programu, otrzymanych od Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego;
- 2) druga transza - stanowić będzie uzupełnienie, po zebraniu przez wojewodów i Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego ostatecznych danych o liczbie uczniów korzystających z pomocy, niezbędnych środków potrzebnych gminom i Ministrowi Kultury i Dziedzictwa Narodowego do pełnego zrealizowania programu.

V. ZASADY UDZIELANIA POMOCY NA ZAKUP PODRĘCZNIKÓW

1. Przyznanie pomocy w formie dofinansowania zakupu podręczników następuje na wniosek rodziców ucznia (prawnych opiekunów, rodziców zastępczych), a także dyrektora szkoły lub przedszkola, nauczyciela, pracownika socjalnego lub innej osoby - za zgodą przedstawiciela ustawowego lub rodziców zastępczych.

2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, składa się do dyrektora szkoły (przedszkola), do której uczeń będzie uczęszczał w roku szkolnym 2008/2009.

3. Dyrektor szkoły (przedszkola) sporządza listę uczniów uprawnionych do otrzymania pomocy i przekazuje ją właściwemu wójtowi gminy, burmistrzowi lub prezydentowi miasta oraz odpowiednio Ministrowi Kultury i Dziedzictwa Narodowego. W przypadku szkoły (przedszkola) prowadzonej przez osobę prawną niebędącą jednostką samorządu terytorialnego lub przez osobę fizyczną, dyrektor szkoły (przedszkola) przekazuje listę uczniów uprawnionych do otrzymania pomocy właściwemu wójtowi gminy, burmistrzowi lub prezydentowi miasta.

4. Po otrzymaniu listy uczniów odpowiednio wójt gminy, burmistrz lub prezydent miasta przekazuje na rachunek bankowy szkoły podstawowej (przedszkola), prowadzonej przez jednostkę samorządu terytorialnego, środki na dofinansowanie zakupu podręczników.

5. W przypadku szkoły podstawowej (przedszkola) prowadzonej przez osobę prawną niebędącą jednostką samorządu terytorialnego lub przez osobę fizyczną, zwrotu kosztów zakupu podręczników rodzicom (prawnym opiekunom, rodzicom zastępczym) dokonuje wójt gminy, burmistrz, prezydent miasta właściwy ze względu na siedzibę szkoły podstawowej (przedszkola).

6. Dyrektor ogólnokształcącej szkoły muzycznej I stopnia otrzymuje środki na dofinansowanie zakupu podręczników przekazane na rachunek bankowy szkoły od Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

VI. WARUNKI PRYZNAWANIA ŚRODKÓW NA REALIZACJĘ PROGRAMU

1. Dotację dla gmin na realizację programu przekazuje wojewoda, na wniosek wójta gminy, burmistrza lub prezydenta miasta.

2. Do wniosku należy dołączyć informację o liczbie dzieci na terenie gminy:

- 1) rozpoczynających w roku szkolnym 2008/2009 obowiązkowe roczne przygotowanie przedszkolne, które spełniają kryterium dochodowe, o którym mowa w art. 8 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;

2) będących uczniami klas I-III szkoły podstawowej, które spełniają kryterium dochodowe, o którym mowa w art. 8 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

3. Na wniosek Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Minister Edukacji Narodowej określi wysokość środków przeznaczonych na realizację programu w odniesieniu do uczniów klas I-III ogólnokształcącej szkoły muzycznej I stopnia, którzy spełniają kryterium dochodowe, o którym mowa w art. 8 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

4. Niewykorzystana lub wykorzystana niezgodnie z przeznaczeniem dotacja podlega zwrotowi na zasadach określonych w ustawie z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104, z późn. zm.¹⁾).

VII. ZADANIA DLA MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ

1. Poinformowanie, za pośrednictwem kuratorów oświaty, gmin oraz rodziców uczniów (prawnych opiekunów, rodziców zastępczych) o programie i sposobie jego realizacji.

2. Zebranie od wojewodów oraz od Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego informacji o liczbie uczniów, którzy spełniają kryteria uprawniające do otrzymania dofinansowania zakupu podręczników.

3. Podział środków z rezerw celowych pomiędzy wojewodów i Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz wystąpienie do Ministra Finansów o uruchomienie środków dla ww. dysponentów budżetu.

4. Systematyczne monitorowanie realizacji programu.

¹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 45, poz. 319, Nr 104, poz. 708, Nr 170, poz. 1217 i 1218, Nr 187, poz. 1381 i Nr 249, poz. 1832 oraz z 2007 r. Nr 82, poz. 560, Nr 88, poz. 587, Nr 115, poz. 791 i Nr 140, poz. 984.

5. Zebranie danych o realizacji programu od wojewodów oraz Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

6. Analiza i ocena realizacji programu w skali kraju - opracowanie zbiorczej informacji o realizacji programu.

VIII. HARMONOGRAM REALIZACJI PROGRAMU

Lp.	Zadanie	Termin realizacji
1.	Przekazanie Ministrowi Edukacji Narodowej przez wojewodów oraz Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego wstępnych danych o liczbie uczniów uprawnionych do objęcia programem.	do dnia 10 sierpnia 2008 r.
2.	Poinformowanie przez Ministra Edukacji Narodowej właściwych dysponentów części budżetowych i Ministra Finansów o wysokości środków przyznanych w I transzy na dofinansowanie zakupu podręczników.	do dnia 14 sierpnia 2008 r.
3.	Wystąpienie właściwych dysponentów części budżetowych do Ministra Finansów o zwiększenie planu wydatków na realizację programu.	do dnia 21 sierpnia 2008 r.
4.	Przekazanie przez wojewodów i Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego ostatecznych danych o liczbie uczniów uprawnionych do objęcia programem.	do dnia 1 października 2008 r.
5.	Poinformowanie przez Ministra Edukacji Narodowej właściwych dysponentów części budżetowych i Ministra Finansów o wysokości środków przyznanych w II transzy na dofinansowanie zakupu podręczników.	do dnia 3 października 2008 r.
6.	Wystąpienie właściwych dysponentów części budżetowych do Ministra Finansów o zwiększenie planu wydatków na realizację programu.	do dnia 7 października 2008 r.

7.	Realizacja zwrotu rodzicom (prawnym opiekunom, rodzicom zastępczym) kosztu zakupu podręczników.	do dnia 28 listopada 2008 r.
8.	Podsumowanie programu w województwach. Przekazanie Ministrowi Edukacji Narodowej przez wojewodów i Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego danych o realizacji programu.	do dnia 12 grudnia 2008 r.
9.	Dokonanie przez Ministra Edukacji Narodowej analizy i oceny realizacji programu w skali kraju - opracowanie zbiorczej informacji o realizacji programu.	do dnia 30 stycznia 2009 r.

IX. DZIAŁANIA LEGISLACYJNE

Niezbędne będzie wydanie, zgodnie z upoważnieniem zawartym w art. 90u ust. 4 pkt 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie szczegółowych warunków udzielania pomocy finansowej dzieciom i uczniom na zakup podręczników.